

OSNOVI PRIMJENJENIH TEHNIČKIH DISCIPLINA

1. Struje se dijele na (napiši na koje):

1.1. _____

1.2. karakteristike _____

1.3. Grafički prikaz (It)

_____

1.4 Jedinica mjere za struju **I** je (napiši naziv i simbol jedinice) _____

2.1. Jedinica mjere za napon **U** je (napiši naziv i simbol jedinice) _____

2.2.. Jedinica mjere za otpor **R** je(napiši naziv i simbol jedinice) _____

2.3 Jedinica mjere za snagu **P** je(napiši naziv i simbol jedinice) _____

2.4. Jedinica mjere za energiju **E** je (napiši naziv i simbol jedinice) _____

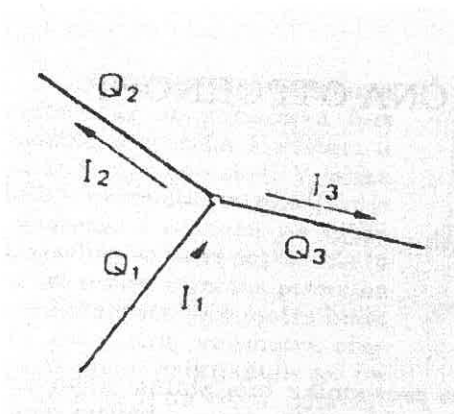
2.5. Jedinica mjere za frekvenciju **f** je(napiši naziv i simbol jedinice) _____

3.1. Omov zakon se izražava jednačinom (zaokruži tačne odgovore)

a.) $R = \frac{U}{I}$ b.) $R = \frac{I}{U}$ c.) $R = UI$ d.) $U=RI$ e.) $U = \frac{I}{R}$

f.) $U = \frac{R}{I}$ g.) $I = \frac{R}{U}$ h.) $I = \frac{U}{R}$ i.) $I = UR$

3.2. Prvi Kirkohov zakon se izražava jednačinom (zaokruži tačne odgovore)

b1) $\sum_{k=1}^n I_k = 0$

b2) $I_2 + I_3 + I_1 = 0$

b3) $I_1 = I_2 + I_3$

b4) $Q_1 = Q_2 + Q_3$

b5) $I_2 + I_3 - I_1 = 0$

4. IMPEDANSA _____ (unesi oznaku) je ukupna otpornost u kolu (zaokruži tačne odgovore)

a) naizmjenične struje

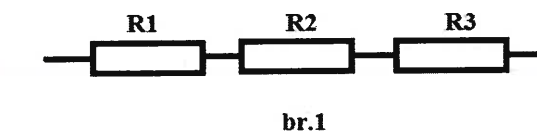
b) jednosmjerne struje

c) Impedansa se sastoji od _____, _____, _____

d) Ukupna impedansa iznosi (zaokruži tačne odgovore):

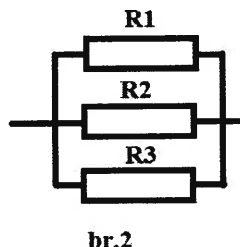
a) $Z=R+jX$ b) $Z=\sqrt{R^2+X^2}$ c) $Z=R+X$ d) $Z^2=R^2+X^2$,

5. Na slikama broj 1, 2 i 3 su prikazane različite veze 3 otpornika. Pitanja uz slike su:

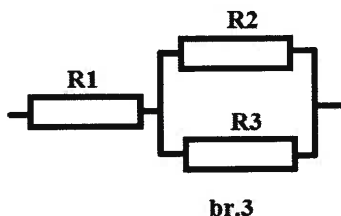

5.1 Slika br.____ predstavlja paralelnu vezu otpora (unesi broj slike).

5.2 Slika br.____ predstavlja serijsku vezu otpora (unesi broj slike)

5.3 Slika br.____ predstavlja serijsko-paralelnu vezu otpora (unesi broj slike)

5.4 Ukupni otpor sa svake od slika računa se po jednoj od formula (pored formule unesi broj slike na koju se formula odnosi):

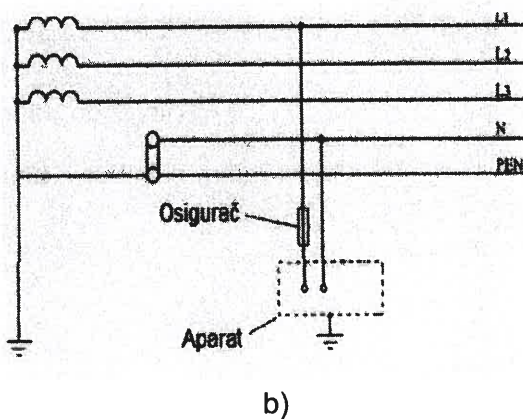
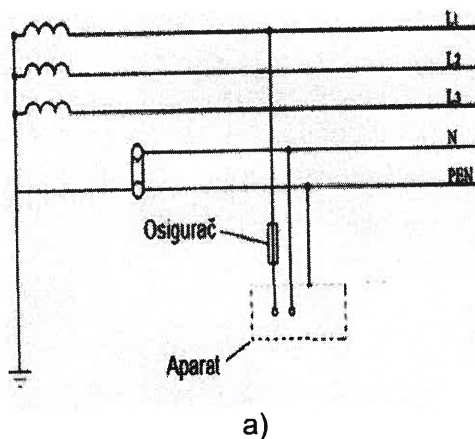
a.) $R = R1 + \frac{R2 \times R3}{R2 + R3}$ ova formula je vezana za sliku br.____

b.) $R = R1 + R2 + R3$ ova formula je vezana za sliku br.____

c.) $\frac{1}{R} = \frac{1}{R1} + \frac{1}{R2} + \frac{1}{R3}$ ova formula je vezana za sliku br.____

6.1. Na slici a) ispod prikazan je sistem zaštite od previsokih napona dodira koji se zove (zaokruži tačan odgovor):

a.) Nulovanje b.) Uzemljenje c.) izolovani sistem

6.2. Na slici b) gore prikazan je sistem zaštite od previsokih napona dodira koji se zove (zaokruži tačan odgovor):

a.) Nulovanje b.) Uzemljenje c.) izolovani sistem

6.3. Na šemama: L1, L2 i L3 predstavljaju _____

N je _____, a PEN je _____

7. 1. Aktivna snaga se računa po formuli (zaokruži tačan odgovor):

a.) $P = UI$ b.) $P = UI \cos \phi$ c.) $P = UI \sin \phi$ - jedinica mjere za P _____

7.2. Reaktivna snaga se računa po formuli (zaokruži tačan odgovor):

- a.) $Q=UI$ b.) $Q=UI\cos\varphi$ c.) $Q=UI\sin\varphi$ - jedinica mjere za Q _____

7.3. Prividna snaga se računa po formuli (zaokruži tačan odgovor):

- a.) $S=UI$ b.) $S=UI\cos\varphi$ c.) $S=UI\sin\varphi$ -jedinica mjere za S _____

8.1. Transformator je električni uređaj koji vrši transformaciju: (zaokruži tačne odgovore)

- a) jedne vrste energije u drugu
b) napona na primaru u drugu vrijednost na sekundaru,
c) snagu na primaru u drugu vrijednost na sekundaru,
d) struju primarnog kola u drugu vrijednost struje sekundarnog kola

8.2. Djelovi transformatora su: (zaokruži tačne odgovore)

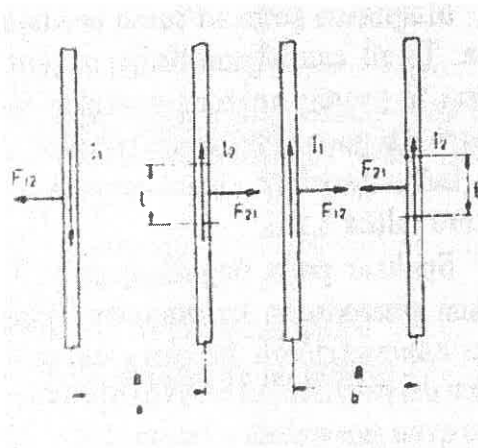
- a) Magnetno kolo b) navoji primara, c) stator, d) kazan, e) hladnjak
b) e) pobuda, f) navoji sekundara, g) konzervator, h) kondenzatori

9.1. Šta je prenosni odnos transformatora _____

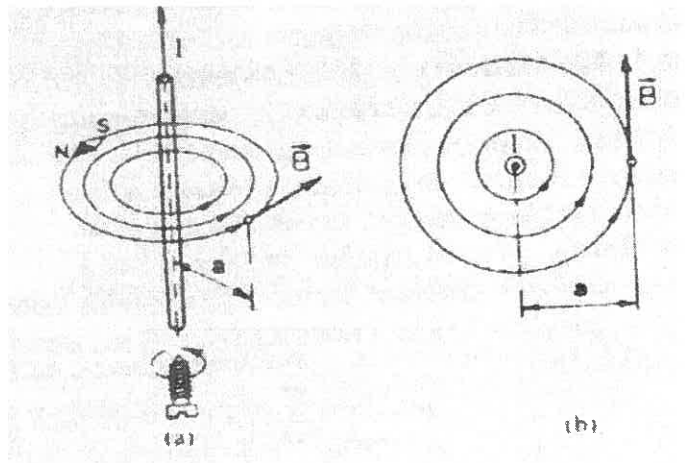
9.2. Zaokruži tačne formule za: (U-napon, E-električna sila, I-struja transformatora)

- b1) $m=U_2/U_1=E_2/E_1=N_2E_1/N_1E_1=N_2/N_1$;   - b2) $U_1 I_1=U_2 I_2$;
- b3) $U_1/U_2=I_1/I_2=N_2/N_1$;   - b4) $U_2/U_1=I_1/I_2=N_2/N_1$;

10. Magnetna indukcija

Sl. 10.1.

Sl. 10.2.

a) Mehanička sila uzajamnog djelovanja dva provodnika kroz koje teku jednosmjerne struje nazivaju se: (zaokruži tačan odgovor)

- elektrostatičke sile,   - elektrodinamičke sile,   - elektromagnetne sile

- b) Intenzitet sile kojom provodnik sa strujom I_1 djeluje na dužinu l_2 drugog provodnika (Sl. 10.1) je: (zaokruži tačan odgovor)

$$E12 = \mu^0 I_1 I_2 \times l_2 / 2\pi a$$

$$E12 = \mu^0 I_1 I_2 \times l_1 / 2\pi a$$

- c) Magnetna indukcija (Sl. 10.2) se određuje prema Bio Savarovom zakonu čija je formula:

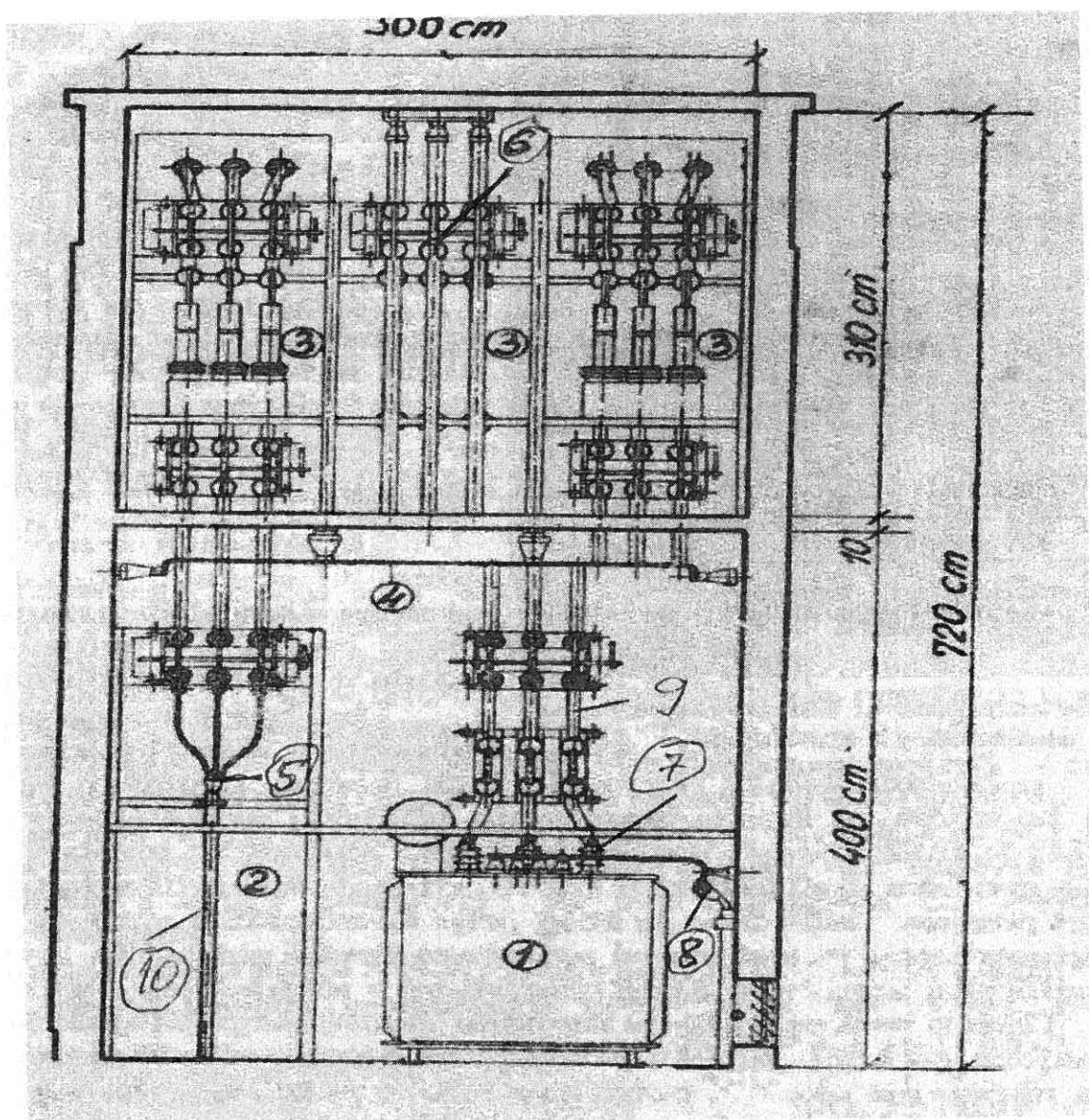
d) $- B = \mu^0 I / 2\pi a$; $-- B = I / \mu^0 2\pi a$ (zaokruži tačan izraz),

a jedinica magnetne indukcije je _____ (navedi naziv oznaku jedinice)

- e) Oznaka za jačinu magnetnog polje je _____, a jedinica je : _____

_____ (navedi naziv i oznaku jedinice)

11. Dispozicija TS

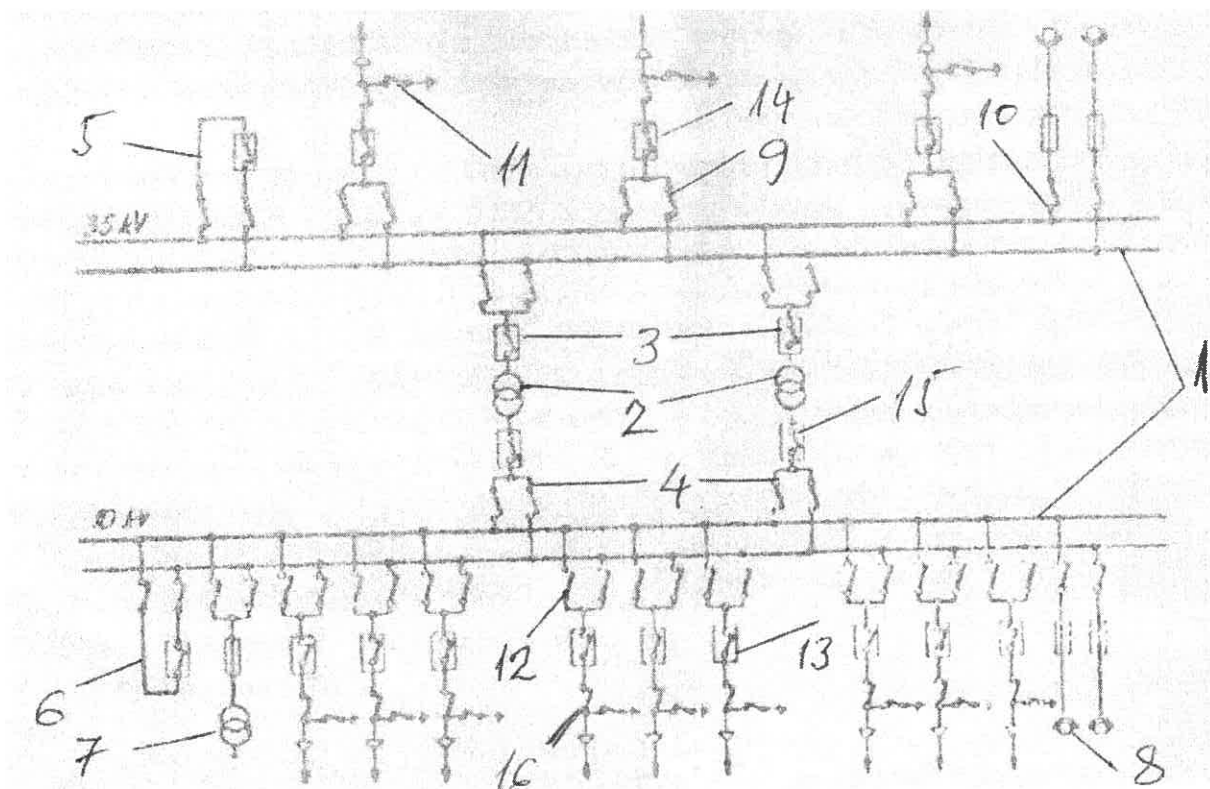

Sa gornje slike pridružite brojevima odgovarajuće nazive, odnosno nazivima brojeve:

1 _____, 2 _____, 8 _____, 9 _____, 10 _____;

rastavljač _____; Nadzemni vod (izvod) _____ VN izolator _____; Sabirnice _____; kablovska glava _____

12 Jednopolna šema TS

Sl. 12.1

12. Sa šeme (Sl. 12.1) napiši koje je postrojenje na šemi? _____ pridruži brojeve nazivima:

- kućni transformator _____; - Prekidač snage 10 kV _____; - Rastavljač 35 kV _____;
- prekidač snage 10 kV u trafo polju _____

13. . Sa šeme (Sl. 12.1) napiši koje je postrojenje na šemi? _____ pridruži brojeve nazivima:

- Prekidač snage 35 kV _____; - Spojno polje 10 kV _____; Mjerni transformator _____;
- Sabirnički rastavljač 10 kV _____

14. . Sa šeme (Sl. 12.1) napiši koje je postrojenje na šemi? _____ pridruži brojeve nazivima:

- Sabirnice _____; - Rastavljač za uzemljenje 35 kV _____; Mjerna ćelija 35 kV _____;
- rastavljač 10 kV u trafo polju _____;

15. . Sa šeme (Sl. 12.1) napiši koje je postrojenje na šemi? _____ pridruži brojeve nazivima:

- Vodni rastavljač 10 kV _____; -prekidač snage 35 kV u trafo polju _____;
- energetski transformator _____; spojno polje 35 kV _____

16. Gubici u mreži

- a) Gubici na mreži se dijele na: _____,
- b) Gubici nastaju u elementima mreže: _____,
_____;
- c) Gubici u transformatoru se dijele na _____:

17 Energetski bilans

- a) Šta predstavlja energetski bilans _____
- b) Šta predstavlja dijagram opterećenja potrošača _____
- c) Za sastavljanje bilansa je potrebno znati: *(zaokruži tačne odgovore)*
- potrebe potrošača za energijom I snagom;
    - naponski nivo priključenja potrošača,
    - raspoloživu energiju I snagu elektrana,
    - raspoloživost elektroenergetskih objekata u sistemu,
    - plan remonta objekata,
    - potrebe za razmjenom energije sa susjednim sistemima,
    - gubici u sistemu
    - nivo oslobađanja CO₂ u elektranama

18 Relejna zaštita

- a) Koje su vrste releja: _____,
- _____
- b) Koji elemenat mreže štiti i koja je zona zaštite diferencijalnog releja
- _____

19 Akumulatori, ispravljači i invertori

Za obezbjeđenje napajanja sopstvene potrošnje u TS i postrojenjima služe ovi uređaji koju funkciju obavljaju: a)

akumulatori _____

ispravljači _____

invertori _____

b)- Kako su električno spregnuti ovi elementi _____

20. Osnovni principi pretvaranja energije-motori I generatori

- a) Šta je motor _____
- b) Šta je generator _____

- c) Koji su djelovi asinhronne mašine _____
- d) Koji su djelovi generatora _____
- e) Kako mogu raditi jednosmjerne mašine _____

LITERATURA:

1. Priručnik (zbirka pitanja i propisa) za polaganje stručnog ispita i ispita radne osposobljenosti radnika koji rade na poslovima tehničkog rukovođenja, tehničkog nadzora i rukovanja određenim energetskeim postrojenjima, (autori Branko Prentić i Gorjana Čeranić, izdanje Elektroprivreda Crne Gore - Nikšić, 1995 godine).